

l) *Formica polyctena* Först.

VIII 1975 Wielkopolski Park Narodowy, Leśnictwo Górka

Na zwężonym u wierzchołka 10 członie lewego biczyka osadzony jest 11 człon w kształcie małej kuli (ryc. 12).

m) *Formica polyctena* Först.

VIII 1976 Nadleśnictwo Doświadczalne Zielonka, Leśnictwo Potasze

Trzonek lewego czułka jest w pobliżu puszkii głowowej silnie wygięty, a nieco dalej silnie załamany i pogięty (ryc. 13). Biczyk natomiast na skutek silnego zniekształcenia 3 i 4 członu jest kolankowato załamany.

n) *Formica pratensis* Retz.

VIII 1967 Nadleśnictwo Chrzelice, Leśnictwo Śródlesie

Lewy trzonek jest w pobliżu połowy swej długości nieco ściśnięty (ryc. 14), a dalej nieregularnie pogrubiały. Na końcu jest on silnie zwężony i zrosnięty z 1 członem biczyka.

o) *Formica polyctena* Först.

VIII 1976 Nadleśnictwo Doświadczalne Zielonka, Leśnictwo Potasze

Nieregularnie pogrubiały lewy trzonek czułka posiada w pobliżu osadzenia biczyka guzikowate pogrubienie (ryc. 15) oraz przewężenie, które zrosnięte jest najprawdopodobniej z pierwszym członem biczyka, który osadzony jest pierścieniowato, a z boku posiada dwa wybrzuszenia.

p) *Formica polyctena* Först.

VI 1976 Nadleśnictwo Wielbark, Leśnictwo Ruglas

Prawy czułek uległ silnej deformacji na skutek skrócenia i załamania trzonka pod kątem zbliżonym do prostego (ryc. 16). Biczyk natomiast najprawdopodobniej przybrał postać 4 nieregularnych, mocno zdeformowanych członów.

2. ZMIANA W BUDOWIE CZUŁKA I PUSZKI GŁOWOWEJ

Formica polyctena Först.

VIII 1972 Nadleśnictwo Prószków, Leśnictwo Dzików

Lewostronna redukcja wielkości puszkii głowowej wpłynęła na przesunięcie lewego przyoczka oraz zmniejszenie i przesunięcie lewego oka właściwego. Ponadto redukcji i przesunięciu uległa lewa listwa czołowa, a rynienka czołowa uległa zanikowi na znacznym odcinku (ryc. 17). Lewy czułek natomiast uległ tak znacznej deformacji, że trudno jest jednoznacznie ustalić rozgraniczenie między trzonkiem i biczykiem, który ponadto ma znacznie zredukowaną liczbę członów.

3. ZMIANY W BUDOWIE PUSZKI GŁOWOWEJ

a) *Formica polyctena* Först.

VIII 1967 Nadleśnictwo Chrzelice, Leśnictwo Jeleni Dwór

Bardzo symetryczna deformacja puszkii głowowej spowodowana jest zatokowym wcięciem i wypukłością tylnej krawędzi puszkii głowowej za